

ностики, теоретичні та прикладні засади діагностики досить широко розглянуто у працях багатьох зарубіжних, російських і вітчизняних науковців, серед яких: Котлер Ф., О'Гюїнн Т., Рендалл Г., Гетьман О.О., Глазов М.М., Дмитрієва О.Г., Загорна Т.О. Проведений аналіз наукових праць дозволив виокремити та систематизувати підходи діагностування економічної безпеки підприємства, до яких віднесено такі. 1. Ресурсно-функціональний підхід діагностування економічної безпеки підприємства базується на оцінці ступеня використання ресурсів підприємства. 2. Тримірний підхід передбачає виділення таких її основних форм, як поточної, тактичної і стратегічної економічної безпеки. 3. Підхід на основі аналізу фінансового стану підприємства передбачає оцінювання ряду фінансових показників, які формують фінансову складову економічної безпеки. 4. Діагностика функціонування економічних систем різного рівня з урахуванням факторів ризику передбачає проведення інтегральної (синтетичної) діагностики діяльності підприємств. 5. Прибутково-інвестиційний підхід. 6. Індикаторно-індексний підхід. На сучасному етапі немає чіткого й однотайного методичного підходу діагностування економічної безпеки підприємства, тому потрібні подальші наукові дослідження.

Mytrofanova A.S.
Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics

ROLE OF TECHNOLOGICAL MODE OF PRODUCTION IN TRANSFORMING RELATIONS OF PRODUCTION

Modern society is experiencing an era of significant changes in all the elements of an economic system — from productive forces to relations of production and superstructure. Both elucidating the factors of social change and predicting their prospects are considered to be the urgent problem. The variety of theories of social and historical process can be viewed through several approaches. Each of the approaches identifies driving forces of different social changes as fundamental ones, namely the religious factor, technical and technological factors, environmental factors, cultural diversity. Definite group of

approaches (certain institutional theories, formational approach, civilization approach (technocratic theories)) believes the technological factor to be crucial in social development, considering it from several respects: technologies; technological mode of production; technological way; technical and economic paradigm. Dialectical interaction of the productive forces and relations of production is analyzed as part of the formational approach. Modern development of this concept involves considering the influence of technological mode of production upon transforming relations of production, this impact being revealed in two ways. First, technological mode of production creates the objective material prerequisites for the development of productive forces that may provide the basis for qualitative transformation of relations of production. These significant changes in modern productive forces include: a) automation, computerization and virtualization of production; b) development of creative work content; c) promotion of science as a direct productive force; d) increasing importance of education in social production; e) emergence of new energy saving technologies, new materials. These changes encourage the development of economic-organizing relations, resulting in strengthening the social character of labor and production, emerging new organizational forms of labor. Economic-organizing relations can be viewed as the «communication hub» for the productive forces and socio-economic relations that transmits the impetus from technological mode of production to property relations. Secondly, technological mode of production is involved into the controversial interaction with modern relations of production, this resulting in the following contradictions: a) between the growth of creative content of labor and its exploitation; b) between the need for efficient use of the productive forces and inability to realize their existent potential; c) between general cultural purpose of education and science and their commercialization; d) between the capitalist use of scientific and technical results and the imperative of preserving natural environment. Resolving these contradictions provides for positive changes in relations of production in the direction of their socialization. Thus, we can conclude about the crucial role of technological factors in the form of technological mode of production in transforming modern market-capitalist relations of production.